

הכנסת הארבע-עשרה
מושב שני

נוסח לא מתוקן

פרוטוקול מס' 62
מישיבת ועדת החינוך והתרבות
יום שלישי, ב' באדר ב' התשנ"ז, 11.03.97, שעה 08:30

נכחו: חברי הוועדה: עמנואל זיסמן - היו"ר
שבה וייס

מוזמנים: דורית מורג - יועצת משפטית במשרד החינוך והתרבות
אבנר שלו - יד ושם
עמי ברקוביץ - לשכה משפטית במשרד המשפטים

יועץ משפטי: משה בוטון

מנהלת הוועדה: יהודית גידלי

קצרנית: יפעת שפרכר

סדר-היום: הצעת חוק יום הזכרון לשואה ולגבורה (דחיית מועד)
(הוראת שעה), התשנ"ז - 1997

1947

הצעת חוק יום הזכרון לשואה ולגבורה
(דח"ת מועד) (הוראת שעה), התשנ"ז - 1997

היו"ר עמנואל זיסמן:

אני מתכבד לפתוח את ישיבת ועדת החינוך והתרבות.

משה בוטון:

הממשלה הציעה הצעת חוק, שעברה קריאה ראשונה בכנסת, שמטרתה הוראת שעה. הוראת השעה אומרת, שהשנה בשנת תשנ"ז, במקום שיום הזכרון יהיה בכ"ז בניסן הוא יהיה בכ"ח בניסן, זאת מכיוון שכ"ז בניסן השנה נופל ביום ראשון. מאחר והטקסים מתקיימים בערב יום הזכרון במוצאי שבת, ומאחר והטקסים האלה דורשים הכנה רבה והסעת אנשים למקומות שבהם מתקיימים הטקסים, וכדי למנוע חילול שבת מצד אלה שרוצים להגיע, הוצע כהוראת שעה שהשנה הזו יום הזכרון לשואה ולגבורה יהיה ביום כ"ח בניסן, שזה יום שני ולא כ"ז בניסן ביום ראשון.

היו"ר עמנואל זיסמן:

למרות שזאת הוראת שעה, האם היא יכולה להיות הוראת קבע?

משה בוטון:

הוועדה רשאית להחליט, שכל פעם שכ"ז בניסן נופל ביום ראשון, אז יום הזכרון יהיה ביום שני. יש הוראה דומה לגבי יום שישי בשבוע. בסעיף אחד לחוק הקיים כתוב: אם חל יום הזכרון ביום שישי בשבוע יקויים יום הזכרון בכ"ו בניסן של אותה שנה.

שבח וייס:

כאשר הצעת החוק הועלתה על ידי סגן שר החינוך משה פלד, הצעתי מנגנון קבע. חשבתי שזה לא מתאים ליום כל כך קדוש וכל כך מיוחד במינו, שאנחנו נחוקק הוראת שעה. יום השואה והזכרון זה לנצח ולכן אפשר ליצור מנגנון קבע.

עמי ברקוביץ:

למשרד המשפטים אין התנגדות לעניין. מכיוון שבפעם הבאה יום הזכרון נופל על יום ראשון, חשבנו שאולי עדיף לפני שמשנים את זה לחשוב עוד פעם. כדי לקבוע מתכונת קבע, צריך להיות בטוחים שהמתכונת הראויה והנכונה היא המתכונת של דח"ת.

שבח וייס:

או דח"ת או הקדמה.

היו"ר עמנואל זיסמן:

צריך שיהיה שיקול דעת בקשר להקדמת היום, מכיוון שיום ראשון יכול להיות יום הנוצרים. צריך שיהיה שיקול דעת בידי מי שצריך להיות.

שבח וייס:

אני נגד שיקול דעת.

יוסף בוטון:

הוא התכוון שבחוק תשאר הוראת שעה.

עמי ברקוביץ:

ההסבר המוצע פה בהוראת שעה הוא הסבר טוב גם להוראת קבע.

אבנר שלו:

העקרון שאפשר להקדים או לאחר, במקרה הזה לאחר, נקבע כבר בחוק. טרחתי לקרוא את כל ההנמקות שעלו לאורך השנים 1951, 1953 ו-1959. רוח הדבר היתה למצוא יום שיסמל את מה שקרה. ביום הספציפי הזה לא קרה שום דבר מיוחד, הוא נופל בין הזמנים. הכנסת החליטה ב-1951 שהוא יהיה היום שיסמל את העניין. המהות חשובה כאן. רצו באותו יום לבטא התייחדות, זיכרון, לימוד והזדהות בתוך המדינה כולה. נדרשו לחוקק את החוק ב-1959 ולתקן אותו ב-1961, כדי להבהיר ולקבוע שהוא נכנס אור ליום כ"ז בניסן, קרי בערב, ומסתיים עם צאת הכוכבים. הקפידו שתהיה סגירה מוחלטת של בתי עינוגים ושעשועים כי מצאו שפתאום לא היתה סגירה כזאת.

בינתיים הוצבה איזה מתכונת שעונה לרוחו של החוק הזה, שהטקס המרכזי של מדינת ישראל יתקיים אור ליום כ"ז בניסן. כך קבעו מזה שנים רבות. הוא מתקיים בשעה סבירה והוא משודר בשידור ישיר בשתי רשתות טלוויזיה ובכל כלי התקשורת, כך שהוא מעביר את התחושה הזאת לכל עם ישראל. למחרת יש דומיה בת שתי דקות עם צפירה וטקס קצר ביד ושם ובכנסת.

כאשר החוק נופל אור ליום מוצאי שבת, המתכונת הזאת משתקת לחלוטין ואנשים לא יכולים להגיע למקום בגלל סידורי הביטחון של השנים האחרונות, שמצריכים לדחות את הטקס הזה לשעה מאוחרת. איך שלא נסובב את העניין, יש פגיעה מאסיבית בשומרי השבת. כל הדברים האלה גורמים לכך שכוונת המחוקק לא מתבצעת, ולכן כמו שביום שישי מעבירים את היום ליום חמישי, הצענו בשידור של קבע להעביר את יום ראשון ליום שני, כאשר הטקס המרכזי יהיה ביום ראשון בערב והיום יסתיים עם צאת הכוכבים ביום שני.

שבח וייס:

זה כל כך הגיוני ופשוט. זה ממש מתבקש.

היו"ר עמנואל זיסמן:

למה הממשלה החליטה על הוראת שעה?

משה בוטון:

אין בזה כוונה.

אבנר שלו:

עשיתי בירור מעמיק עם שני השרים אחרי שנשמעה הערה של חבר הכנסת שבח וייס. חשבו שזה יהיה תהליך מקוצר, מן הטעם של התמיכה של שני המשרדים האלה.

משה בוטון:

הנוסח הוא: בכ"ו בניסן ביום ראשון בשבוע, יקויים יום הזיכרון בכ"ח של אותה שנה.

עמי ברקוביץ:

בחוק יום הזיכרון לשואה ולגבורה, התשי"ט-1959, בסעיף 1:
1. אחרי המשפט המסתיים במילים ובכ"ו בניסן של אותה שנה יבוא: חל כ"ז בניסן
בראשון בשבוע, יקויים יום הזיכרון בכ"ח בניסן.
2. במקום המילים כ"ז בניסן או כ"ו בניסן יבוא: כ"ז בניסן, כ"ו בניסן או כ"ח
בניסן.

היו"ר עמנואל זיסמן:

ה צ ב ע ה

בעד - 2

נגד - 0

הסעיף אושר.

תודה רבה. הישיבה נעולה

הישיבה ננעלה בשעה 08:55